

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14926/2023
06.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Основно јавно тужилаштво у Лесковцу, против тужених АА и ББ (сада ...), обоје из ..., чији је заједнички пуномоћник Горан Стефановић, адвокат из ..., ради потпуног лишења родитељског права, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 67/23 од 21.02.2023. године, у седници одржаној 06.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 67/23 од 21.02.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу П2 384/22 од 08.11.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца Основног јавног тужилаштва у Лесковцу па су тужени АА и ББ, обоје из ..., потпуно лишени родитељског права према малолетној ВВ, рођеној ...2006. године. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 67/23 од 21.02.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужених и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11...18/20) у вези са чланом 208. Породичног закона („Службени гласник РС“, број 18/05...6/15), Врховни суд је нашао да ревизија тужених није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Такође, другостепени суд није учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП с обзиром да је ценио све битне

жалбене наводе тужених којима се оспорава оцена изведених доказа од стране првостепеног суда, и дао разлоге за оцену.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени АА и ББ, обоје из ..., су родитељи малолетне ВВ (рођена ...2006. године). Пресудом Основног суда у Лесковцу П2 27/20 од 02.03.2020. године, њихова малолетна кћерка је поверена оцу на самостално вршење родитељског права. Кћерка тужених се налази у статусу детета без адекватног родитељског старања због занемаривања, психичког и повремених физичког злостављања од стране оца, који се непосредно старао о њој све до јуна 2020. године и напуштања од стране мајке када је била узраста од 2 до 3 године. Почетком 2020. године, отац и брат су над малолетном ВВ извршили кривично дело насиље у породици, примењујући физичку силу и вербалне претње. За наведено дело осуђени су казном затвора пресудом Основног суда у Лесковцу К 69/21 од 03.08.2021. године, која је потврђена пресудом Апелационог суда у Нишу Кж1 911/21 од 22.12.2021. године. Након овог догађаја, малолетна ВВ се сама обратила Центру за социјални рад са захтевом за смештај у хранитељску породицу, па је центар донео решење од 15.06.2020. године, којим ју је сместио у хранитељску породицу, док јој је решењем од 16.06.2020. године поставио привременог старатеља, чију дужност обавља хранитељ ГГ из ... . Према извештајима Центра за социјални рад Лесковац (од 19.01.2020. године и 26.07.2022. године, са изјашњењем на примедбе тужених од 08.11.2022. године) стекли су се услови за потпуно лишење родитељског права оба тужена у односу на малолетну ВВ, с обзиром на то да немају капацитета да одговорно обављају родитељску дужност, нити да правилно васпитавају и усмеравају дете, да отац није остварио ни један контакт са малолетним дететом након њеног смештаја у хранитељску породицу, док је контакт мајке и детета био некавалитетне природе и без размене емоција. Тужена ББ је након напуштања малолетне ВВ повремено доприносила њеном издржавању. У последњем разговору у просторијама Центра за социјални рад, малолетна ВВ је изјавила да се тренутно осећа безбрижно и спокојно и да актуелно не жели да се враћа у породицу оца.

Полазећи од овако утврђеног стања, нижестепени судови су применом материјалног права из одредаба члана 6. став 1., члана 12. став 1. и члана 81. став 1. и став 3. тачке 3. и 5. у вези члана 60. Породичног закона, усвојили тужбени захтева за потпуно лишење родитељског права тужених у односу на њихову малолетну ћерку. При томе, другостепени суд је у побијаној одлуци, прихватајући у свему правну аргументацију првостепеног суда, дао јасне, потпуне и правилне разлоге које прихвата и ревизијски суд.

Према Породичном закону свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета (члан 6. став 1.); држава има обавезу да предузима све потребне мере за заштиту детета од занемаривања, од физичког, сексуалног и емоционалног злостављања те од сваке врсте експлоатације (став 2.); држава има обавезу да поштује, штити и унапређује права детета (став 3.). Родитељско право припада мајци и оцу заједно (члан 7. став 1.). Забрањена је злоупотреба родитељског права (члан 7. став 1.). Послове заштите породице, помоћи породици, старатељства, у смислу овог закона, врши Центар за социјални рад као орган старатељства (члан 12. став 1.); Дете има право да живи са родитељима и право да се родитељи о њему старају пре свих других (члан 60. став 1.); Право детета да живи са родитељима може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем

интересу детета (став 2.); Суд може донети одлуку о одвајању детета од родитеља ако постоји разлози да се родитељ потпуно или делимично лиши родитељског права или у случају насиља у породици (став 3.).

Породични закон прописује да родитељ који злоупотребљава права или грубо занемарује дужности из садржине родитељског права може бити потпуно лишен родитељског права (члан 81. став 1.). Родитељ грубо занемарује дужности из садржине родитељског права: ако је напустио дете (став 3. тачка 1.); ако избегава да издржава дете или да одржава личне односе са дететом са којим не живи, односно ако спречава одржавање личних односа детета и родитеља са којим дете не живи (став 3. тачка 3.) и ако на други начин грубо занемарује дужности из садржине родитељског права (став 3. тачка 5.). Судска одлука о потпуном лишењу родитељског права лишава родитеља свих права и дужности из садржине родитељског права, осим дужности да издржава дете (став 4.).

Према одредби члана 264. став 2. Породичног закона, тужбу за лишење родитељског права, као једну од тужби за заштиту права детета (члан 263. ставови 1. и 2.) могу поднети: дете, други родитељ, јавни тужилац и орган старатељства. Право и дужност да обавесте јавног тужиоца или орган старатељства о разлозима за лишење родитељског права имају све дечије, здравствене и образовне установе или установе социјалне заштите, правосудни и други државни органи, удружења и грађани (став 4.). У спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. став 1.). Ако суд утврди да у спору за заштиту права детета или у спору за вршење односно лишење родитељског права странка дете које је способно да формира своје мишљење, дужан је сходно ставу 3. овог члана : 1) да се стара да дете благовремено добије сва обавештења која су му потребна; 2) да дозволи детету да непосредно изрази своје мишљење и да мишљењу детета посвети дужну пажњу у складу са годинама и зрелошћу детета; 3) да мишљење детета утврди на начин и на месту који је у складу са његовим годинама и зрелошћу, осим ако би то очигледно било у супротности са најбољим интересом детета. Пре него што донесе одлуку о заштити права детета или у вршењу односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима (члан 270.).

Најбољи интерес детета је правни стандард који се процењује на основу низа објективних и субјективних околности, а у сваком случају елементи за процену најбољег интереса детета обухватају између осталог мишљење детета, очување породичне средине и одржавање односа, али и здравље, брига, заштита и сигурност детета. Сагласно одредбама Породичног закона и одговарајућим нормама међународног права, пре свега Конвенцијом о правима детета, свако дете има право на обезбеђење најбољих могућих услова за правилан раст и развој, право на образовање у складу са способностима, жељама и склоностима, право на одмор и слободно време, као и на игру и рекреацију која одговара његовом узрасту, и ова права детета су у корелацији са обавезама родитеља да му, у складу са својим могућностима, обезбеде услове за остваривање тих права.

Супротно наводима ревизије, Врховни суд налази да су нижестепени судови одлуку о потпуном лишењу родитељског права тужених у односу на њихову малолетну

ћерку донели руководећи се пре свега најбољим интересом детета, а не жељом тужених да врше родитељско право. У конкретном случају, пре доношења одлуке о потпуном лишењу родитељског права, саслушани су тужени (који нису спорили у својим исказима да није било контакта са њиховом малолетном ћерком након стављања под старатељство, односно да није било адекватног контакта правдајући се неукошћу), прибављено је мишљење малолетног детета странака (посредством Центра за социјални рад) сходно члану 266. Породичног закона, (тада узраста од 15 година) које се изјаснило да се тренутно осећа безбрижно и спокојно и да не жели да се враћа у породицу оца, прибављен је налаз и стручно мишљење надлежног органа старатељства сходно члану 270. овог закона (према месту пребивалишта родитеља и малолетног детета), поуздано су утврђене све релевантне чињенице у погледу подобности тужених да врше родитељско право.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања према којем тужени као родитељи немају капацитета да одговорно обављају родитељску дужност, нити да правилно васпитавају и усмеравају дете, да је отац осуђен пресудом Основног суда у Лесковцу К 69/21 од 03.08.2021. године (правноснажана 22.12.2021. године) због кривичног дела насиља у породици извршеног управо према малолетној кћерки почетком 2020. године (примена физичке силе и вербалних претњи), која се због таквог понашања оца (али и брата) са којим је живела од рођења, сама обратила Центру за социјални рад ради заштите, да отац након њеног смештања у хранитељску породицу није остварио ни један контакт са њом, а да је мајка напустила малолетну кћерку у узрасту када је имала 2 до 3 године, да се о о њој од тада није адекватно старала, нити је преузела старање о њој још од њене треће године живота, осим повремених новчаних давања, да након смештатаја малолетне кћерке странака у хранитељску породицу контакт између ње и мајке био некавалитетне природе и без размена емоција, што све заједно потврђује одсуство елементарне бриге тужених за своје малолетно дете, правилно су нижестепени судови закључили да се овакво понашање тужених може сматрати грубим занемаривањем дужности из садржине родитељског права, оценивши да су испуњени услови да оба тужена буду потпуно лишена родитељског права прописаних чланом 81. став 1. и став 3. тачке 3. и 5. Породичног закона. У односу на тужену, по оцени Врховног суда, имајући у виду узраст у коме је била малолетна кћерка странака у време када је мајка напустила (2-3 године) стичу се и елементи грубог занемаривања дужности из садржине родитељског права из члан 81. став 3. тачка 1. Породичног закона (напуштање детета).

Из наведених разлоха Врховни суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци ове пресуде.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић